

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 41 (1996), No. 3, 167--168

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137765>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1996

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

náklady spojené s účastí na kongresu, ale získal v této soutěži i druhou cenu, což je velkým úspěchem mladé aktuárky a výrazem uznání pro českou školu pojistné matematiky.

Slavnostnímu rázu kongresu odpovídala i společenská část programu. Kromě zahajovací recepce a závěrečné večeře účastníci kongresu mohli navštívit operu nebo koncert a jen pro ně bylo uspořádáno na Velkém náměstí zvláštní historické představení — tzv. Ommegang — v dobových kostýmech, které se jinak koná v Bruselu jen jedenkrát ročně pro určitou skupinu hostů. Na zbývající volné večery dostali jednotliví aktuáři pozvánky na recepci, které pořádaly pojišťovny a poradenské firmy se sídlem v Bruselu, kde byla příležitost pro neformální rozhovory s ostatními účastníky i lidmi pracujícími v Belgii v daném oboru.

Pro Českou společnost aktuárů je velmi důležité, že na tak významném fóru vůbec mohla být zastoupena. Nebylo by to možné bez využití některých grantů. Kromě prezentace společnosti čeští účastníci přispěli i k vytváření aktuální a nezkršené

představy ostatních aktuárů o České republice.

Poznatky, které v Bruselu čeští aktuáři získali, se dají rozdělit do dvou okruhů. Jde jednak o seznámení se současnými trendy v pojistné a finanční matematice, jednak o poučení plynoucí ze závěrečné diskuse, která částečně probíhala i formou hlasování, aby bylo možné zjistit většinový názor. Podle něho existuje jediná profese aktuára, ať působí v komerčním nebo sociálním pojištění. Proto byly předmětem diskuse i sociální pojištění a problematika související se stárnutím populace.

Příští, již 26. mezinárodní kongres aktuárů se má konat v červnu roku 1998 v Birminghamu. Organizátoři již začali pracovat na jeho přípravě a v Bruselu rozdávali první informační materiály. Přejeme jim, aby se svého úkolu zhostili stejně úspěšně jako jejich bruselští předchůdci.

RNDr. Dana Vorlíčková, CSc.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Na poříčním právu 1, 128 00 Praha 2

VÝSLEDKY ANKETY O PMFA

S určitým zpožděním informujeme čtenáře o výsledcích ankety, která byla uspořádána

v ročníku 1995. Obdrželi jsme celkem 72 odpovědí, z toho v pěti případech byl přiložen podrobnější dopis. Z anketních lístků vyplynulo, že zhruba 80 % čtenářů sleduje „jiné informace“ (historie, názory apod.), což je ve shodě s naším očekáváním. Ze zbylých 20 % pak naprostá většina čte články „z matematiky i fyziky“. Potud statistický vzorek.

Z několika dopisů, které přišly do redakce, vybírám několik názorů a připomínek spolu se svým stanoviskem.

1) „Redakce by měla důsledněji filtrovat informace.“

Články nepřicházejí samy od sebe, jako je tomu ve vědeckých časopisech, ale redakce je musí většinou u autorů objednávat. Objednané články se pak těžko odmítají, i když třeba nedopadly tak, jak jsme si představovali (např. přílišná délka nebo příliš odborný jazyk). Příspěvky přicházející

spontánně jsou v mnoha případech zamítány, a to většinou z důvodů, že neodpovídají koncepci Pokroků (příliš obecné nebo naopak příliš speciální, nechýbí ani „lidová tvořivost“).

- 2) „Zklamalo mě, že o Wilesově důkazu (velké Fermatovy věty) prvně informovala *Mathematica Bohemica*.“

Článek J. Nekováře byl původně objednan pro PMFA, ale vzhledem k jeho mimořádné technické náročnosti (i pro specialisty v teorii čísel) jsme po vzájemné dohodě s autorem doporučili jeho publikaci v *Math. Bohemica*. Není to článek, který by byl přístupný širší čtenářské obci — to může každý zájemce posoudit. A je těžké si představit článek současně populární i zasvěcený týkající se problematiky Wilesova důkazu.

- 3) „Podle mého názoru široký záběr PMFA není vhodný pro uveřejňování rozsáhlých, ryze odborných článků, které by zajímaly jen úzkou skupinu odborníků. Význam PMFA vidím v podávání krátkých informací o dění v ostatních odvětvích matematiky, fyziky a metodách výuky.“

Naprosto se ztotožňujeme s tímto názorem. Jiná věc je praktická realizace. Nejsme totiž profesionální propagátoři vědy, ale vědečtí pracovníci. „Pokroky“ se zabýváme v ušetřeném čase. Chtělo by to patrně pár lidí na plný úvazek, kteří by za to brali alespoň profesorský plat. Takové finanční možnosti nemáme. Tento nedostatek částečně kompenzujeme výběrem vhodných překladů. Viz též odpověď na první bod.

- 4) „V jednoduchosti je krása a jednoduše se dovedli vyjadřovat i tak velcí vědci jako Newton, Kepler, Euler, Gauss či Einstein.“

Rovněž na tom něco je. „Menší“ vědci se většinou nechtějí vyjadřovat jednoduše. Co kdyby upadli v podezření, že se zabývají něčím „snadným“ a ztratili tak tvář? (To platí především pro matematiky, ale zčásti i pro fyziky.) V některých případech

věci jednoduše popsat nejde, alespoň ne na současné úrovni poznání. (Viz druhý bod.)

- 5) „Mohlo by být věnováno více místa informacím o matematice a fyzice, pracovnících a pracovištích těchto oborů v ČR. Zdá se mi nepřiměřené věnovat několik stránek matematice v Rusku, když...“

S prvním tvrzením se dá jediné souhlasit. Jde dokonce o první bod tematického plánu našeho časopisu. Bohužel časopis je pouze zrcadlem odpovídajících poměrů v ČR. Patrně pracovníkům a pracovištím na jejich veřejné propagaci v rámci ČR až tak příliš nezáleží. Situace však není zase tak špatná. Kromě řady zpráv v příslušných rubrikách časopisu se například v čísle 4/1995 decentním způsobem prezentovala matematicko-fyzikální fakulta UK, a to v oboru fyziky. V letošním roce se podobným způsobem představí FJFI ČVUT.

Napadá mě například možnost, že by bylo zveřejněno, jaké granty České republiky byly v matematice a fyzice uděleny za poslední čtyři roky. To by byla velmi relevantní informace, ale lze ji snadno získat jinak, a to z *Bulletinu Grantové agentury ČR*, který je veřejně přístupnou tiskovinou a lze si jej i předplatit (60 Kč za 4 čísla ročně). Mimochodem, zveřejněný seznam grantů působí na první pohled velmi „pragocentricky“, ale při bližším zkoumání se ukáže, že téměř na každou pražskou „lokomotivu“ navazují jeden až dva mimopražské „vagóny“ v rámci téhož grantu.

Pokud jde o několik stránek informací o matematice v Rusku, nepokládám to za až tak nepřiměřené. Není na škodu poučit se, jak jinde bojuje věda o přežití za nesrovnatelně horších ekonomických podmínek, a to z článků přesvědčených ruských demokratů.

- 6) „Vedoucímu redaktoru doporučuji odstoupit, pokud je sebeuspokojen s profilem časopisu.“

Sebeuspokojen rozhodně nejsem a svou rezignaci jsem nabídl zcela oficiálně před šesti lety na sjezdu JČMF. Zatím ji stále ještě nikdo nevzal (oficiálně) na vědomí.

Oldřich Kowalski